

POLLACK EXPO – TÖRTÉNETI ÉPÜLETEK HELYREÁLLÍTÁSA SZAKMAI FÓRUM

A PTE MIK, az MMK Építési Tagozata és a Baranya Vármegyei Mérnöki Kamara közös szervezésében

Történeti épületek helyreállítása – az építés-kivitelezés és szerkezetvizsgálat szakmai kérdései

2026. április 24. péntek, 9:00 – 16:00 | PÉCS, PTE MIK, Boszorkány út 2.

A kar 2020 őszén indította az első Történeti épületdiagnosztikai és rehabilitációs szakmérnök és szakember szakirányú továbbképzést, ahol nem titkolt szándékkal megcéloltuk a tervezők mellett a kivitelezésben dolgozó építész-, építő- és egyéb szakági mérnököket, valamint más tudományágak képviselőit is. A tervezett tudásátadáson túl szeretnénk szakmai közösséget építeni, amihez jó indulást adnak jelenlegi és már diplomát szerzett hallgatóink, illetve a PTE MIK Breuer Marcell Doktori Iskolája, melynek képzésében a műemlékvédelem szintén hangsúlyosan megjelenik. A Történeti épületek helyreállítása szakmai fórum programjában egyaránt helyet kapnak tartószerkezeti, műemléki kutatási, építészeti és városi tér helyreállításával kapcsolatos kérdések, melyekről aktuális munkák mentén maguk az érintett szakemberek, tervezők, kivitelezők, lebonyolítók, oktatóink beszélnek. A szakmai program akkreditációját a MÉK és az MMK felé elindítottuk.

Hasznos időtöltést, jó hangulatú tanácskozást kívánnak a program szervezői:

KOVÁCS-ANDOR Krisztián | MÉSZÁROS Bernadett | SZABÓ Éva

Levezető elnök: Prof. dr. KOVÁCS-ANDOR Krisztián egyetemi docens | Dr. MÉSZÁROS Bernadett adjunktus

- 9.00 – 9.15** Köszöntő: **Prof. dr. KOVÁCS-ANDOR Krisztián**, Ybl-díjas építész
- 9.15 – 9.40** **Prof. emeritus DÉVÉNYI Sándor DLA**, Kossuth-, Kós Károly életmű-, Ybl-, Nemzet Művésze díjas okl. építészmérnök
„A folytatás” (Építészeti viselkedés történeti értékű épített környezetben)
Az előadás Pécs műemléki jelentőségű belvárosában három új épület építése (János utca 8. és 10., Felsőmalom utca 2.) és egy köztér rehabilitációja (Jókai tér) példáján fejt ki a címben megfogalmazottakat.
- 9.40 – 10.05** **FEJÉRDY Tamás DLA**, okl. építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, Gazzola-díjas műemlékvédelmi szakember
„Anyagi” kérdések: műemlék-helyreállítás során jelentkező kihívások
A védelemre érdemes építmények csaknem napjaink alkotásaiig bővülő köre egyre komolyabban veti fel az értékmegőrző beavatkozások során alkalmazható anyagok meghatározásának kérdését. Az időben közelebbi, így különösen a II. világháború utáni korszakban született, de sok esetben már fél évszázadosnál is korosabb épületek esetében gyakorta nehéz döntést kell meghozni a restauráló építésznek. A nemcsak új, de egyben gyorsabban leromló anyagok ma már nem felelnek meg az elvárásoknak, másrészt olyan anyagok és szerkezetek kiegészítése vagy pótlása válik szükségessé, amelyeket ma már nem gyártanak, viszont elidegeníthetetlen részei az eredeti alkotásnak. Ebben a témakörben gyűjt egybe – a teljesség igénye nélkül – ez az előadás példákat, lehetséges megoldásokat, elsősorban nem receptadás, hanem a szemlélet-alakítás szándékával.
- 10.05 – 10.30** **FALVAI Balázs DLA, NAGY Márton, TÖRÖK Dávid (DMB Műterem)**
A kép összeállítása – A Lechner Ödön által tervezett Sipeki Balás-villa felújítása (ICOMOS-díj, 2025)
A Lechner Ödön által tervezett villát látássérült tulajdonosai számára újjáépítették és bővítették a DMB Műterem építészeti. A tervezőket leginkább az eredeti és a kortárs épületelemek kollázsa által elérhető, harmonizáló összhatás, egy atmoszférikus kép összeállítása érdekelte. A látássérültek pedig beköltözésüket követően örömmel vették, hogy az építészek a kezük közelségébe hozták a villa számukra láthatatlan építészeti.
- 10.30 – 10.45** Kávészünet
- 10.45 – 11.10** **Prof. dr. MEZŐS Tamás okl. építőmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök**
Az értékleltár tartalmának jogszabályi háttere és a műemlék fenntarthatóságának konfliktusa
Az újabb szabályozás lényegében a művészettörténet szerepét és súlyát hivatott megerősíteni. A tervező építész kizorította az értékvizsgálat szereplői közül. Az értékvizsgálat folyamata rákényszeríti a kutatót az emlék minél mélyebb és teljesebb megismerésére. Az emlék immanens értékei között számos olyan elem is megjelenhet az épületen, amelynek felismeréséhez épület- vagy tartószerkezeti ismeretek szükségesek. De például a homlokzatok értékeléséhez a korabeli szerkesztési gyakorlat, szerencsésebb esetben a szerkesztési szabályok ismerete sem hagyható figyelmen kívül. Építész számára megkerülhetetlen, hogy az értékek számbavételekor közvetlenül és részletekbe menően ismerhesse meg a tervezési feladatot. Akkor, ha nem a tervező készíti az értékleltárt, a másodkézből kapott dokumentáció már látszólag feleslegessé teszi a tervező megismerését, illetve az engedélyben kanonizált dokumentum megváltoztatása már nem is teszi lehetővé az értékek mélyebb figyelembevételét.

- 11.10 – 11.35 BODÓ Balázs** okl. építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök
Az egykori Mária Terézia-laktanya értékfeltárása
A 19. század közepén épült laktanya korának jellegzetes épülete, tervezett funkciójában csak az első világháborúig üzemelt. Már ekkor felmerültek a tervezéskori kötöttségekből eredő komfortproblémák, az épület hasznosíthatóságával kapcsolatos aggályok, sőt a teljes épület bontása és a telek értékesítése is. A kisebb-nagyobb belső átalakításokat, majd az 1956-os komoly sérüléseket követően átfogóbb felújításon is átesett az épület. A hadsereg folyamatos kivonulásával keletkezett űrt betöltő, egységes fenntartást biztosító hasznosítás helyett azonban az elmúlt 100 év véget nem érő funkciókereséssé vált. Az épület méltó megőrzése, egyúttal használatba vonása az értékek nagyobb léptékben történő vizsgálatát indokolja.
- 11.35 – 12.00 Dr. KIRIZSÁN Imola** okl. építőmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, Kolozsvári Műszaki Egyetem építészeti és Városrendezési Fakultás docense
Rejtett örökség. Miért (nem) kell foglalkozni a történeti fedélszerkezetekkel?
A történeti fedélszerkezetek az épített örökség gyakran rejtve maradó, mégis jelentős értéket képviselő elemei. Bár sok esetben nem kerülnek a figyelem középpontjába, szerkezeti, technikatörténeti és építészeti szempontból is fontos információkat hordoznak. Az előadás arra keresi a választ, hogy kinek és milyen szemlélettel kell e szerkezetekkel foglalkoznia, valamint hogy szétválaszthatók-e azok kézzelfogható (tangibilis) és szellemi (intangibilis) értékei. Rámutat arra is, hogy a fedélszerkezetek miért nem kezelhetők pusztán tartószerkezeti alegységként, hiszen elsődleges szerepük az épület védelme és a héjazat hordása, mindezt az adott kor műszaki tudását és anyaghasználatát tükrözve.
- 12.00 – 12.25 SENÁNSZKY Zsófia** okl. építészmérnök
A történeti nyílászárók értékei
A történeti nyílászárók az épített örökség olyan elemei, amelyek egyszerre hordoznak esztétikai, technikai és kulturális értékeket. A homlokzati kompozíció és arányrendszer meghatározó részei, ám emellett a kor kézműves és technológiai sajátosságai is fellelhetők bennük, ugyanakkor a mai kor energetikai és komfort követelményeinek megfeleltethetősége függvényében újra kell értelmeznünk kialakításukat. Ennek kérdéskörét tekintjük át néhány építészeti példán keresztül.
- 12.25 – 13.25 Ebéd a kar területén a MEVID Boszi Étteremben**
- 13.25 – 13.50 BESEY László** okl. építőmérnök
Történeti épületek és a „high tech” konfliktusa
Észak és dél, kelet és nyugat közé ékelt hazánk Európa szívében mindig ütközőpont volt, épített örökségünk ennek viseli nyomait. Ezért a történelmi épületek határolófalai ott is örökségvédelmi értékek, ahol nem hordoznak freskókat és díszes faragványokat, hanem egyszerűen idomaikkal szépek. Vajon mi történik ezekkel az épületekkel az idő tengelyén? Milyen ára van annak, hogy évszázados falaink között a kényelmi szolgáltatások mindent felülíró igénye miatt 20–30 év élettartamú csövek és vezetékek szántják fel a tartószerkezeteket, ejtenek rajta sebeket? A múlt és jövő közé ékelődött pillanat, hogy vagyunk, nagyon sokféle felelősséggel. Vizsgálódjunk tehát a múlt műszaki követelményei szerint épült házainkban csak a ház jövőjét, ezzel utódaink jövőjét is szem előtt tartó szempontok szerint.
- 13.50 – 14.40 JÓZSA Dávid** okl. építészmérnök, vezető tervező
Múzeumnegyed, Sopron felújítása (ICOMOS-díj, 2024)
A soproni Fő tér három meghatározó történeti épületének, a Stornó-, Tábornok- és Fabricius-háznak az összefűzésével jött létre a Múzeumnegyed. A karták szellemében fogant átfogó műemléki rekonstrukció a házak évezredes történetét írta tovább a közelmúltban, a történeti városszövetben új tereket, térkapcsolatokat létrehozva oly módon, hogy észszerű és korszerű építészeti vezetőt adjanak a történelem felfedezésére.
- 14.40 – 15.00 Dr. TÁRKÁNYI Sándor** DLA okl. építész, egyetemi docens, Soproni Egyetem FMK Kreatívipari Intézet
Műszaki és műemlékvédelmi reflexiók egy barokk kori ácsszerkezet újjáépítése kapcsán
A tömördi Chernel-kúria barokk fedélszékének helyreállítása 2018–2019 között zajlott. Az előadásban ismertetjük a szerkezet károsodásait, valamint a műszaki és műemlékvédelmi szempontok mentén kidolgozott megoldásokat. A statikai megerősítést követően a tető teljes körű új héjalást kapott.
- 15.00 – 15.20 Dr. FENYVESI Olivér** egyetemi docens, okl. építőmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök
Történeti falazatok diagnosztikája
Az előadás kitér a falazatok nedvesedési és szerkezeti kérdéseire, a helyszíni és laboratóriumi vizsgálati módszerekre és arra, hogy milyen módon tudják a vizsgálatok segíteni a tervezés vagy a kivitelezés folyamatait.
- 15.20 – 15.50 Dr. MÉSZÁROS Bernadett** okl. közgazdász, műemlékvédelmi szaktanácsadó
Dr. SZABÓ Éva DLA okl. építészmérnök, MBA, ny. egyetemi docens
Adaptív reuse a pécsi Nick-udvar tömb felújításának példáján, és a műemléki helyreállítások jogszabályi keretei
Kérdések-válaszok a szakmai napon elhangzott előadásokhoz
- 15.50 – 16.00 A fórum zárása – Dr. KOVÁCS-ANDOR Krisztián**